

Usaldusväärne ja turvaline identiteedihaldus

aastateks 2018–2021

Tulemusvaldkond	siseturvalisus
Tulemusvaldkonna üldeesmärk	„Siseturvalisuse arengukava 2015–2020“ üldesmärk on tagada, et Eesti inimesed tunneksid, et nad elavad vabas ja turvalises ühiskonnas, kus igäühe väärtus, kaasatus ja panus kogukonna turvalisusesse loovad ühe turvalisima riigi Euroopas. Nutikate, optimaalsete ja mõjusate lahendustega parandatakse elukeskkonda, vähendatakse ohtu elule, tervisele, varale ja põhiseaduslikule korrale ning tagatakse kiire ja asjatundlik abi.
Programmi eesmärk	Eesti on elektroonilise identiteedihalduse liider maailmas, olles loonud kasutajasõbraliku ja turvalise identiteedihaldussüsteemi.
Vastutaja (kaasvastutajad)¹	Siseministeerium. Kaasvastutajad: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Välisministeerium, Justiitsministeerium, Rahandusministeerium
Sisu lühikokkuvõte	<p>Programmis keskendutakse isiku identiteedihaldus- ning isikut tõendavate dokumentide poliitika kujundamisele ja elluviimisele, samuti rahvastiku toimingute korraldamisele. Identiteedihalduspoliitika kujundamisel hoitakse pigem konservatiivset joont, et tagada, et Eesti Vabariigis on igal isikul üks identiteet, sealjuures toimub identiteedihaldus riigi poolt ja tsentraliseeritult. Riik võtab vastutuse isiku õiguspärase tuvastamise eest, andes välja isikut tõendava dokumendi ning luues võimalused isiku füüsiliseks ja digitaalseks identifitseerimiseks, erinevate avalike ja erateenuste kasutamiseks ning digitaalallkirja andmiseks.</p> <p>Eesti on harukordne riik, kes on võtnud endale kohustuse tagada oma kodanikele ja elanikele riikliku garantiiga – tõsikindla identiteediga – isikut tõendav dokument, millega on võimalik kinnitada oma identiteeti nii füüsilises kui ka digitaalses maailmas. Praeguse Eesti e-riigi infrastruktuuri üks baaskomponent on vaieldamatult isikutunnistus (ID-kaart), millel on oluline tähtsus e-teenuste kasutamiseks ja digitaalallkirjastamiseks.</p> <p>Dokumendi kasutaja ja e-riigi seisukohalt on kümne aasta jooksul muutunud ootused ja nõudlus igapäevatoimetuste tegemiseks. Jätakuvalt suurenevad internetiühenduse ja mobiilside kättesaadavus ja kasutamine, tahvelarvutite ja nutiseadmete levik ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamise oskused. Lisaks loovad sellised trendid nagu majanduse ja äritegevuse globaliseerumine, inimeste mobiilsus ja ränne, ühtne digitaalne turg, kuritegevuse, sealhulgas küberkuritegevuse ning identiteedivarguste globaliseerumine surve tagada turvalised tehnoloogilised lahendused ning tõsikindel identiteedihaldus. Eestis on praegu kasutusel üks maailma</p>
Hetkeolukorra analüüs	3

¹ Programm kooskõlastatakse ministeeriumitega, kes panustavad programmi rahaliselt või toetavate tegevustega (rahalisel vahendil kajastatakse teiste tulemusvaldkondade raames), ning selle kinnitavad ministrid, kelle valdkonna ministeeriumid programmi rahaliselt panustavad.

areenumaid üleriigilise turvalise digitaalse isikut tõendavate dokumentide väljaandmise ja kasutamise süsteeme.

Eestis on üks maailma eesrindlikumaid rahvastikuregistreid, mis võimaldab riigi e-teenuste korraldamist ja tagab isikuandmete kasutamise kogu riigis ühtsetel alustel.

Programm ajakohastatakse vajaduse korral kord aastas riigieelarve koostamise käigus, et tagada kooskõla riigi eelarvestrateegia ning riigi rahaliste võimalustega. Programmi kooskõlastavad programmi vastutaja ja kaasvastutajad ning programmi kinnitab valdkonna eest vastutav minister pärast riigieelarve seaduse vastuvõtmist.

Siseministeeriumi korrakaitse- ja migratsioonipoliitika asekancler juhhib programmi elluviimist ja teostab selle üle järelevalvet.

Juhtimiskorraldus:

Programmi elluviimiseks, täiendamiseks, aruandluseks ning programmide omavahelise kooskõla parandamiseks moodustab ministeerium vajaduse korral juht- ja eksperdirühmasid, kuhu kuuluvad kaasatavate asutuste volitatud esindajad.

Programmi elluviimises osaleval ministeeriumil tuleb igal aastal koostada oma vastutusalasse jäävate meetmete ja tegevuste rakendamise kohta tulemusaruanne ja esitada see hiljemalt iga aasta 1. veebruaril Siseministeeriumile. Siseministeerium koostab kokkuvõtte oma vastutusalasse jäävate meetmete ja tegevuste rakendamise kohta. Programmide aruanded on aluseks „Siseturvalisuse arengukava 2015–2020“ aruandele, mis koostatakse Siseministeeriumi koordineerimisel Vabariigi Valitsusele.

Programm avalikustatakse Siseministeeriumi kodulehel.

Programmi eesmärk ja mõõdikud	5
Kokkuvõttev hinnang programmi täitmisele 2015. aastal.....	6
Meede 1: Turvaliste ja nutikate lahenduste arendamine	6
Meede 2: Identiteedihaldusvaldkonna tõhus ja süsteemne juhtimine ja haldamine.....	11
Meede 3: Kvaliteetsete isikuandmete tagamine	15
Rahastamiskava.....	17
Lisa 1. Lisavajaduste taotluste nimekiri	18
Lisa 2. Dokumendis kasutatud lühendid	19
Lisa 3. Viited arengudokumentidele, millega programmi tegevused on seotud	19

Hetkeolukorra analüüs

Identiteedihaldus

Tõsikindel ja turvaline isikutuvastamine ning isiku füüsilise ja digitaalse identiteedi haldus on usaldusväärse isikut tõendavate dokumentide väljaandmise protsessi alus ja tagatis. Esimesed Eesti kodaniku passid anti välja juba 1992. aastal. E-riigi kontekstis – elektroonilist isikut tõendavat dokumenti omab 92% Eesti elanikest² – on Eestil üle 12 aasta kogemust ning on maailmas liidripositsioonil. Alates 2002. aastast on välja antud üle 2,1 miljoni isikutunnistuse ja elamisloakaardi ning üle 69 000 digitaalse isikutunnistuse, sealhulgas mobiil-ID vormis digitaalse isikutunnistuse. Isikut tõendavate dokumentide digitaalseid funktsioone, sealhulgas isikutuvastamine digitaalses keskkonnas ja digitaalallkirja andmine, on praeguseks kasutanud ligikaudu pool miljonit isikut, sealjuures on tehtud 511 300 766 elektroonilist isikutuvastust ning antud 343 855 157 digitaalallkirja³.

Eesti on harukordne riik, kes on võtnud endale kohustuse tagada oma kodanikele ja elanikele riikliku garantiiga – tõsikindla identiteediga – isikut tõendav dokument, millega on võimalik kinnitada oma identiteeti nii füüsiliselt kui ka digitaalselt. Praeguse Eesti e-riigi infrastruktuuri üks peamine osa on vaieldamatult isikutunnistus (ID-kaart), millel on oluline tähtsus nii riigisiselt (e-teenuste kasutamiseks ja digitaalallkirjastamiseks on digitaalse dokumendi olemasolu vältimatu) kui ka rahvusvaheliselt, et tagada eduka e-riigi kuvandi jätkusuutlikkus.

Iga isikutunnistusega seotud areng mõjutab Eesti ühiskonda tervikuna, seda nii üksikisiku, avaliku ja erasektori kui ka rahvusvahelise maine vaates. Eksperdid on seisukohal, et isikutunnistuse arendamisel tuleb arvestada muudatuse mõju e-riigi jätkusuutlikkusele, turvalisusele ja dokumendi kasutaja privaatsusele⁴.

Näiteks loodi 2014. aasta lõpus võimalus anda digitaalne isikutunnistus isikutele, kes ei ole Eesti kodanikud ega Eesti välismaalasest elanikud. E-residentsus on võimalus suurendada Eesti ühiskondlikku, sealhulgas haridus-, teadus- ja majandusruumi. E-residentsus lihtsustab Eestiga seotud isikutel oluliselt igapäevast asjaajamist, samuti panustab selle kasutusele võtmise ka Eesti kui maailma parima ärikeskkonna ning rahvusvaheliselt tunnustatud digitaalse identiteedi propageerimisse.

Dokumendi kasutaja ja e-riigi seisukohalt on kümne aasta jooksul muutunud ka ootused ja nõudlus igapäevatoimingute tegemiseks. Jätkuvalt suurenevad internetiühenduse ja mobiilside kättesaadavus ja kasutamine, tahvelarvutite ja nutiseadmete levik ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamise oskused. 2011. aastal omas ligipääsu internetile vähemalt 2,3 miljardit inimest, see on üle kolmandiku maailma populatsioonist. Prognooside kohaselt on 2017. aastaks mobiililevi kättesaadavus tagatud 70%-le maailma inimestest. Näiteks omas 2016. aastal Eestis kodusele internetiühendusele ligipääsu 99% lastega leibkondadest.⁵ Nutitelefone kasutas 2014. aasta lõpuks 60% Eesti elanikest, sealjuures noored vanuses 15–19 peaaegu eranditult.⁶

² Põhineb 2013. aasta andmetel, mil 1 294 236 Eestis elavast või viibivast isikust 1 192 744 omas digitaalset dokumenti (isikutunnistus, elamisloakaart).

³ www.id.ee, 20.01.2017 seisuga.

⁴ E-riigi Akadeemia (2013). „ID-1 formaadis dokumentide funktsionaalsuse uuring“.

⁵ Statistikaamet (2016). Infotehnoloogia leibkondades.

⁶ Statistikaamet (2014). Infotehnoloogia leibkondades.

Sellised trendid nagu majanduse ja äritegevuse globaliseerumine, inimeste mobiilsus ja ränne, ühtne digitaalne turg⁷, kuritegevuse surve, sealhulgas küberkuritegevuse ja identiteedivarguste globaliseerumine⁸ (sealhulgas pseudonüümide või muude alternatiivsete identiteetide kasutamine – ei pruugi olla võimalik isikut tuvastada) loovad vajaduse tagada turvalised tehnoloogilised lahendused ning tõsikindel identiteedihaldus. Eestis on praegu kasutusel üks maailma arenenumaid üleriigilisi turvalise digitaalse isikut tõendavate dokumentide väljaandmise ja kasutamise süsteeme. Lisaks süsteemi jätkusuutlikkuse tagamisele ja ajakohasele arendamisele võiks rahvusvaheliselt pidada Eesti strateegiliseks eesmärgiks võtta juhtroll valdkonna turvalisel arendamisel, propageerides Eestis üles ehitatud süsteemi.

Digitaalsete isikut tõendavate dokumentide ja reisidokumentide võltsimiskindluse ning turvalisuse tagamise eesmärgil uuendatakse iga viie aasta tagant dokumentide tehnilisi spetsifikatsioone ning viiakse läbi hange uue lepingu sõlmimiseks. Selle lepingu alusel tellitakse ja toodetakse uute turvalisuselementidega isikut tõendavad dokumendid. Eesti isikut tõendavad dokumendid on turvalised ning vastavad ICAO (Rahvusvaheline Tsiviillennunduse Organisatsioon) standarditele ja rahvusvahelistele nõuetele. Isikut tõendavate dokumentide väljaandmise ja arendamise puhul on vaja arvestada uute rahvusvaheliste standardite kehtestamise ja nende võimaliku muutumisega.

Üha enam kasutatakse isikut tõendavate dokumentide digitaalseid funktsioone. Seetõttu on oluline, et lisaks dokumentide füüsilise võltsimiskindluse ja turvalisuse tagamisele oleks tagatud ka digitaalsete isikut tõendavate dokumentide kasutamiseks vajaliku tarkvara⁹ jätkusuutlik ärimudel, turvalisus, ühtne haldus, koordineeritus ja koostöö erinevate riigiasutuste vahel, kasutatud rahvusvahelise koostöö võimalusi ning tagatud süsteemi kasutajasõbralikkus.

Võrreldes varasemaga tuleb Eestil edaspidi toime tulla isikut tõendavate dokumentide väljaandmise taotluste arvu suurenemisega. Dokumendi väljaandmise taotluste arv kulmineerus 2013. aastal, mil korraga aegusid kümneaastase ja viieaastase kehtivusajaga dokumendid. Peale seda on isikut tõendavate dokumentide taotlemine vähenenud. Võrreldes 2015. aastaga langes isikut tõendavate dokumentide taotluste maht 8% võrra, peamiselt seetõttu, et vähem taotleti kodaniku isikutunnistust – need aegusid 2016. aastal väiksemas mahus kui 2015. aastal. 2018. ja 2019. aastaks võib aga prognoosida suuremas mahus dokumentide taotlemist, kuna võrreldes 2016. aastaga aegub siis rohkem ID-kaarte ja passe.

1. detsembril 2014. aastal hakati andma Eestis mitte elavatele välismaalastele välja e-residendi digitaalset isikutunnistust. Huvi e-residentsuse vastu on olnud oodatust suurem ning see suurendab tõenäoliselt ka edaspidi isikut tõendavate dokumentide taotluste arvu. E-residentsuse taotluste arv tõusis oluliselt alates 2015. aasta maikuust, kui avanes võimalus taotleda e-residentsust internetikeskkonnas e-residency.gov.ee.

30. jaanuari 2017. aasta seisuga on alates 1. detsembrist 2014. aastal esitatud 17 356 taotlust e-residendi digi-ID välja andmiseks ning positiivne otsus on tehtud 16 022 isiku suhtes. E-residendi digi-ID-d on enim keeldutud andmast Venemaa Föderatsiooni ja Soome kodanikele. Võrreldes 2015. aastaga tehti e-residendi taotluse suhtes keelduvaid otsuseid poole vähem, kuid nii nagu ka 2015. aastal oli peamiseks keeldumise aluseks põhjus, et isik ohustab avalikku korda või riigi julgeolekut.

⁷ Vastu on võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ.

⁸ Näiteks suurenes 2012. aastal identiteedivarguste arv u miljoni võrra, kusjuures kurjategijad omastasid ühtekokku rohkem kui 21 miljardit dollarit, see on alates 2009. aastast suurim summa.

⁹ Kiip, kiibirakendus ja selle kasutamiseks vajalik baastarkvara.

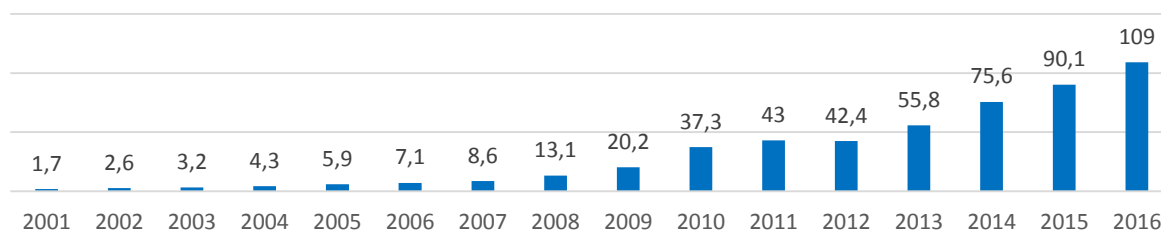
Arengukava kehtivuse ajal on vaja tagada keskmiselt 450 000 dokumendi väljaandmine aastas.

Rahvastikutoimingud

Rahvastikusündmuste (sellised inimese elusündmused nagu sünd, surm, abielu, lahutus, elukohavahetus jms) kõikne registreerimine on ajas pidev ja jääv tegevus. Koostatud perekonnasündmuste dokumente säilitatakse nii paberil (perekonnaseisuarhiivides) kui ka elektrooniliselt, elukoha andmed on ainult rahvastikuregistris.

Rahvastikuregister on riigi põhiregister, kuhu annavad andmeid maavalitsused ja kohaliku omavalitsuse üksused, notarid, vaimulikud, meditsiinasutused, välisesindused, Siseministeerium, Välisministeerium, Politsei- ja Piirivalveamet, kohtud ning Maanteeamet, samuti isikud ise. Registri kasutajate ring on nimetatutest veelgi suurem (üle 8000 inimese) ning e-ühiskonna arenedes kasvab kvaliteetsete rahvastikuregistri andmete vajadus iga aastaga.

Aasta-aastalt on rahvastikuregistrisse tehtavate päringute arv kasvanud (vt joonist), 2016. aastal jõudis see 109 miljonini.

Joonis. Rahvastikuregistrisse tehtavate päringute arv (miljonites)

Rahvastikuregistrisse sisestatakse alates 2004. aastast enne rahvastikuregistri loomist koostatud perekonnasündmuste dokumente, 2016. aastal käivitus seoses registripõhise rahvaloendusega projekt, mille eesmärk on sisestada 2020. aastaks rahvastikuregistrisse kõikide elavate isikute perekonnasündmuste andmed.

Eesti inimeste elusündmused ei toimu ainult Eestis, vaid ka välismaal, seetõttu on vaja andmeid ka teistest riikidest. Kuna ühtne riikidevaheline andmevahetus puudub, tuleb läbi rääkida iga riigiga eraldi, see on ajamahukas ning riikide erinevate õigusaktide ja puuduvate registrite tõttu raskesti teostatav. Rahvastikuregistri andmeid vahetatakse Soome ja Leedu rahvastikuregistritega, praegu valmistatakse ette lepingut Lätiga. Andmevahetuslepingute tulemusel on isikute andmed eri riikides ühesugused ja kaob võimalus riike petta ning näiteks topelttoetusi saada.

Rahvastikuregistri e-teenuseid kasutatakse väga palju, ligi pooled elukohateated esitatakse elektrooniliselt. Kuna rahvastikuregistri e-teenused on ühed vanemad Eestis, on plaanis neid lähiajal uuendada.

Siseministeeriumi ülesanne on valimiste ja rahvahääletuste korraldamiseks trükkida ja postitada valijakaardid ning trükkida valijate nimekirjad. Valijakaartide trükkimine ja postitamine on väga ressursimahukas, lisaks kallile postitamisele kulub iga kord ka üle kahe tonni paberit. Siseministeerium on mitmete valimiste eel läbi viinud kampaaniaid e-valijakaardi tellimiseks, sellega tõsteti tellijate arv 100 000 inimeseni, kellele enam paberil valijakaarti ei saadeta.

Programmi eesmärk ja mõõdikud

Tabel 1. Programmi mõõdikud

	2014	2015	2016 (tegelik)	2017	2018	2019	2020	Allikas
Turvalise elektroonse identiteedi digitaalseid funktsioone (Eesti e-teenused) kasutavate inimeste osakaal eID-d omavatest isikutest	-	33%	Kasvab (36%)	kasvab	kasvab	kasvab	40%	AS Sertifitseerimiskeskus

Kokkuvõtlik hinnang programmi täitmisele 2016. aastal

2016. aasta olulisimad suundumused, programmi eesmärkide saavutamine

- Turvalise elektroonse identiteedi digitaalseid funktsioone (Eesti e-teenused) kasutavate inimeste osakaal eID-d omavatest isikutest on kasvanud (2015. aastal oli see 33% ja 2016. aastal 36%). Elektroonse identiteedi digifunktsioonide kasutamine on otseseoses Eesti e-teenuste arvu ja kvaliteediga, kuna mida enam mugavaid e-teenuseid on, seda rohkem inimesi neid kasutab ja vastupidi.
- E-residendi digi-ID taotluste arv on suurenenud (2015. aastal 7474 taotlust ja 2016. aastal 8224 taotlust). Seega on huvi e-residentsuse vastu jätkuvalt suur, seda tõenäoliselt tänu õnnestunud teavitustegevusele ja rahvusvahelisele kajastusele. Kusjuures märgatavalt kasvas ka Suurbritannia kodanike taotluste arv pärast Suurbritannia Euroopa Liidust lahkumise referendumi: kui varem esitati 2016. aastal keskmiselt 28 taotlust kuus, siis viimase 7 kuu jooksul esitasid Suurbritannia kodanikud igas kuus keskmiselt 61 taotlust. Sellele aitas ilmselt kaasa ka temaatilise kodulehekülje avamine Suurbritannias.
- Eesti rahvastikuregistrisse tehtavate päringute arv on kasvanud (2015. aastal 90 miljonit ja 2016. aastal 109 miljonit). See ilmestab e-ühiskonna arengut ning võib eeldada et vajadus kvaliteetsete rahvastikuregistri andmete järele kasvab ka järgmistel aastatel.

Ülevaade meetmete ja tegevuste elluviimisest

16. juulil 2016. aastal jõustusid **isikut tõendavate dokumentide seaduse, krediidasutuste seaduse ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muudatused**. Muudatuste eesmärk oli lihtsustada e-residendi digi-ID väljaandmise menetlust ning anda nii e-residentidele kui ka Eesti elanikele võimalus avada pangakonto pangakontorist eemal. Samuti täiendati isikut tõendavate dokumentide seadust võimalusega anda isikut tõendavate dokumentide taotlemise ja väljastamisega seonduvaid ülesandeid üle halduslepinguga välisele teenusepakkujale. Välise teenusepakkuja kasutamise eesmärk on muuta isikut tõendavate dokumentide välisriigis taotlemine ja kättesaamine isikute (nii Eesti kodanike kui ka e-residentide) jaoks mugavamaks ning suurendada e-residendi digi-ID taotlejate arvu.

Alates 1. jaanuarist 2017 hakati välja andma 10-aastase kehtivusega passe. Samuti pikendati daktüloskopeerimise nõuet kahelt aastalt viiele aastale. See tähendab, et dokumendi taotlejalt ei pea sõrmejälgi võtma, kui viimasest sõrmejälgede võtmisest on möödunud vähem kui viis aastat ja tema biomeetriselised andmed ei ole muutunud. Lisaks

muudeti foto tegemisest möödunud aja nõuet kuult kuult ühele aastale ning sätestati fotole kehtestatud nõuete puhul erisus isikute kohta, kes oma tervisliku seisundi või ealise iseärasuse tõttu ei ole võimelised esitama nõuetekohast fotot. Alates 18. märtsist 2016 algas digidokumentide sertifikaatide kauguuendamine, mille eesmärk on võtta kasutusele tugevam krüptograafia ja viia isikusertifikaadid vastavaks suurte tarkvaratootjate standarditega. 2016. aasta lõpuks uuendas oma sertifikaati 70 000 inimest.

Koostati ka uus rahvastikuregistri seadus. 2019. aasta algusest jõustuva seaduse kohaselt lisatakse inimese elukoha andmete osasse ka inimese viibimiskoht – ajutine elupaik, kus inimene viibib kauem kui kolm kuud. Viibimiskoht võib olla näiteks hooldekodu, aga ka sõjavägi või kooli ühiselamu. Samuti puudutab see inimesi, kes õpivad välismaal või on välislähetuses. Viibimiskoha andmed esitavad inimese eest registrisse asutused. Tulevikus saab inimene ise registrisse märkida ka oma lisa-aadressi, mis on kasulik juhul, kui tal on rohkem kui üks elukoht. **Õiged elukoha andmed tähendavad seda, et riigil on võimalik inimestega paremini kontakti saada.**

2018. ja 2019. aasta olulisimad ülesanded

- Rakendada isikut tõendavate dokumentide taotlemise ja väljastamisega seonduvate ülesannete täitmisel välist teenusepakkujat ning muuta isikut tõendavate dokumentide väljaandmise ja väljastamise protsess mugavamaks ja automatiseerida menetlused.
- Sõlmida Eesti rahvastikuregistri andmevahetuslepingud teiste riikidega, et tagada isikute andmete samasus ja sealjuures andmete kvaliteet erinevate toetuste määramisel.
- Uuendada Eesti rahvastikuregistri e-teenuseid.
- Viia e-valijakaartide tellimise suurendamiseks ellu mitmesuguseid eri tegevusi.

Meetmete rahastamises tehtud muudatused ja peamised kitsaskohad

Tegevuste elluviimisel ei tehtud vahendite kasutamises ega eelarves muudatusi, mis oleks mõjutanud eesmärkide täitmist.

Meede 1: Turvaliste ja nutikate lahenduste arendamine

Meetme eesmärk: Nutiseadmete kasutajatele on tagatud nende vajadustele vastav riiklik digitaalset isikutuvastust ja allkirjastamist võimaldav isikut tõendav dokument ning mugavad ja nutikad lahendused (sealhulgas teenused).

Tabel 2. Meetme mõõdik

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Allikas
E-residendi digi-ID taotluste arv	-	7474	8224	kasvab	kasvab	kasvab		AS Sertifitseerimis- keskus

Olulised probleemid

Internetiühenduse ja mobiilside suurenev kättesaadavus ja kasutamine ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamise oskuste suurenemine, samuti tahvelarvutite ja nutiseadmete üha laiem levik ning kasutamine erinevate igapäevatoimingute tegemiseks suurendab nõudlust turvaliste ja mugavate isikutuvastamislahenduste, sealhulgas digitaalse identiteedi tehnilise süsteemi järele. Kui turvalised lahendused ei ole mugavad, võivad kasutajad eelistada vähem turvalisi, kuid mugavamaid lahendusi. Seetõttu on vaja mobiil-ID-d edasi arendada, selle väljaandmise menetlust lihtsustada, tagades samas turvalise isikutuvastuse ja digi-ID võimalikult laialdase leviku.

Tulenevalt e-residendi digi-ID olemusest ja asjaolust, et e-residendid elavad enamasti välisriikides, on otstarbekas arendada dokumendi taotluse ja väljastamise menetlus võimalikult kliendisõbralikuks. Kuna võib suureneda nõudlus e-residendi digi-ID väljaandmise järele, võib tekkida vajadus süsteem ümber korraldada (taotluste arvu suurenemisel lisatööjõu ja -elarve vajadus).

Kuritegevuse, sealhulgas küberkuritegevuse ennetamiseks ja turvalisuse kaalutlustel on vaja teostada tõhusat järelevalvet digitaalse identiteedi, sealhulgas e-residendi digi-ID kasutamise üle, analüüsida riske ning neid maandada.

Rahvusvaheliselt on vaja arvestada turvaliste tehnoloogiliste lahenduste pideva ja kiire muutumisega, sealhulgas uute rahvusvaheliste standardite kehtestamise ja nende võimaliku muutumisega, need võivad mõjutada ka Eestis loodud süsteemide toimimist. Euroopa Liidus on vastu võetud eIDAS, mis ühtlustab Euroopa Liidu elektroonilise identiteedi ja digitaalallkirja kasutamise põhimõtteid. Seetõttu on esiteks vaja reageerida uuenenud keskkonnale ja sellega kohaneda. Teiseks põhjustavad need vajaduse, et Eesti peab tagama riigisiseste digitaalse isikutuvastuse ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste loomisesse ja arendamisse investeeritud ressursside jätkusuutlikkuse ning praegu toimivatel põhimõtetel identiteedihaldussüsteemi kaitse.

Oodatavad tulemused

Nutiseadmete kasutajatele on tagatud nende vajadustele vastav riiklik digitaalset isikutuvastust ja allkirjastamist võimaldav isikut tõendav dokument, mugavad ja nutikad lahendused (sealhulgas teenused).

Ühiskond on teadlik isikut tõendava dokumendi, identiteedi väärkasutamise ja e-teenuste ning vastavate tehnoloogiate turvalisest kasutamisest ja nende kasutamise riskidest.

Rakendatud on e-residendile digi-ID väljaandmise kontseptsiooni.

Isikut tõendava dokumendi kasutamisel tekkida võivad riskid on juhitud.

Tagatud on rahvusvaheline koostöö ning Eesti huvide kaitse rahvusvaheliselt ja Euroopa Liidus.

Tagatud on Eesti kogemuse ja praktika jagamine nii Euroopa Liidus kui ka kolmandates riikides digitaalse identiteedihalduse ja digitaalsete isikut tõendavate dokumentide väljaandmise mudeli ning e-teenuste ja digitaalallkirja kasutamise kohta.

Tegevused

	Vastutaja	Kaas- vastutaja	Aasta	Vahendid	Märkused, seosed
1. Rakendatakse e-residendi digi-ID väljaandmise kontseptsiooni, sealhulgas arendatakse e-residendile digi-ID väljaandmise menetlus võimalikult kliendisõbralikuks.	SiM	PPA, SMIT, MKM	2018–2020	RE	„Eesti infoühiskonna arengukava 2020“ ⁱ ;
1.1. Otsitakse uusi, kliendisõbralikke ja turvalisi e-residendi digitaalsete isikutunnistuse väljastamise võimalusi.	SiM	MKM, PPA, SMIT	2018–2020	RE	„Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2014–2020“ ⁱⁱ ;
1.2. Analüüsitakse ja viiakse ellu tegevusi, mis kaasnevad 10 miljoni e-estlase programmiga.	MKM	SiM	2018–2020	RE	konkurentsivõimekava „Eesti 2020“ ⁱⁱⁱ
1.3. Rakendatakse e-residendi üksmitmele-sõrmejäljevõrdlust. Arendatakse biograafiliste andmete võrdlemise ning näobiomeetria üksmitmele-võrdlemise tehnoloogilist lahendust (ABIS).				Lisavajadus A	
2. Digitaalsete dokumentide, sealhulgas e-residendi digi-ID kasutamise üle teostatakse järelevalvet, riske analüüsitakse järjepidevalt ning neid maandatakse.	MKM	SiM, PPA, SMIT	2018–2020	Lisavajadus A	„Eesti infoühiskonna arengukava 2020“ ^{iv} ;
2.1. Rakendatakse meetmeid digitaalsete identiteediga seotud väärkasutuste, petumustrite, küberkaitse ja muude riskide tuvastamiseks ja maandamiseks.	MKM	10 miljoni e-estlase programm - meeskond, SiM	2016–2020	RE, lisavajadus A	„Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2014–2020“ ^v ;
2.2. Arendatakse e-residendi eel- ja järelkontrolli meetmeid, sealhulgas töötatakse välja uusi IKT lahendusi (mh ABIS).	SiM	PPA, SMIT	2018–2020	RE, lisavajadus A	konkurentsivõimekava „Eesti 2020“ ^{vi}
2.3. Tagatakse, et e-residendi digitaalsete dokumentide, sealhulgas e-residendi digi-ID menetlustega tegelevate ametnike arv ja kvalifikatsioon vastavad vajadusele.	SiM	PPA	2018–2020	RE	
3. Mõõdetakse kogukonna oskust kasutada teenuseid turvaliselt ning pideva tagasiside abil tõstetakse inimeste teadlikkust.	Nutikaitse 2017 sõlminud partnerasutused		2018	RE	Tegevuse elluviimine on seotud Nutikaitse 2017 ^{vii}

				eesmärgi täitmisega.
4. Arendatakse digitaalseid isikut tõendavaid dokumente, sealjuures pidades eesmärkidenä silmas dokumentide kasutusala laiendamist ning kasutajate hulga suurendamist.	MKM, SiM	SMIT	2018– 2020	RE
4.1. Algatatakse vajalikud ettepanekud isikut tõendavate dokumentide seaduse või selle alusel kehtestatud õigusaktide muutmiseks.	SiM		2018– 2020	RE
4.2. Teostatakse järelevalvet sertifitseerimise teenuse osutaja(te) kui elutähtsa teenuse osutaja(te) eesmärgiga kontrollida, kas sertifitseerimise teenuse osutaja vastab hädaolukorra seaduses sätestatud nõuetele ja täidab hädaolukorra seadusest tulenevaid ülesandeid.	MKM	SiM	2018– 2020	RE
4.3. Arendatakse sertifitseerimise teenuse poliitikat ning määratakse sertifitseerimispoliitika arendamise, kinnitamise ja järelevalve eest vastutav asutus (sertifitseerimise teenuse omaniku fikseerimine) õiguslikul tasandil.	MKM	SiM,	2018– 2020	RE
5. Osaletakse eIDAS-i rakendusaktide koostamisel ja rakendatakse eIDAS-it.	MKM		2018– 2020	RE
5.1. Tagatakse Eesti seisukohtade esitamine ja kaitsmine.	MKM		2018– 2020	RE
5.2. Rakendatakse ettevalmistused (sealhulgas õiguskeskkonna muudatused) Euroopa Liidu eID skeemide tunnustamiseks.	MKM	SiM	2018	RE
5.3. Tagatakse eIDAS kontaktpunkti toimimine.	MKM, SiM, RaM	PPA	2018– 2020	RE

Meede 2: Identiteedihaldusvaldkonna tõhus ja süsteemne juhtimine ja haldamine

Meetme eesmärk: Tagatud on isikut tõendavate dokumentide ja seda toetava tarkvara turvalisus. Valdkonna arengu toetamiseks ning selle käigus tehtavate protsesside läbiviimiseks on tagatud kaasaegne, automatiseeritud protsesse ja menetlusi võimaldav ning muutuva keskkonnaga kohanduv infrastruktuur ja infosüsteemid.

Tabel 3. Meetme mõõdik

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Allikas
Garantii korras välja vahetatud dokumentide arv	-	-	1035	Väheneb	Väheneb	Väheneb	Väheneb	PPA

Olulised probleemid

Identiteedihaldus, sealhulgas digitaalse identiteedi kasutamine, on seotud rahvusvahelise tehnoloogia arenguga, see loob nõudluse ajakohaste, turvaliste ja kasutajasõbralike isikutuvastusvahendite ja seda toetava tehnoloogia järele.

Identiteedihaldusvaldkonna toimimisse panustavad mitmed riigi- ja erasektori asutused. Samas on riigis olemasolev kompetents valdkonna probleemide terviklikuks lahendamiseks raskesti koondatav. Valdkonna tõhus toimimine eeldab tõhusat koordineerimist, terviklikku haldamist ja juhtimist.

Kuritegevuse ennetamise ja võimalike lisanduvate kasutusvaldkondade tõttu on vaja pidevalt ajakohastada ka isikutuvastamise ja isikusamasuse (sealhulgas elektroonilise) kontrollimise lahendusi.

Isikut tõendavate dokumentide taotluste arvu suurenemise tõttu on vaja tagada ressursisäästlik, optimeeritud ja tõrgeteta toimiv isikut tõendavate dokumentide väljaandmise menetlus.

Kui riikide vahel ei toimu biomeetriaal põhinevat andmevahetust, toob see kaasa topeltidentiteetide loomise ja isikutuvastusvahendite väärkasutuse ohu.

Oodatavad tulemused

Eesti identiteedihalduspoliitika ja isikut tõendavate dokumentide poliitika tugineb järgmistele põhialustele:

- identiteedihaldus toimub riigi poolt ja tsentraliseeritult;
- ühel isikul on üks identiteet, mille määrab riik;
- teise isiku identiteedi või isikut tõendava dokumendi väärkasutamine on tõkestatud;
- nii füüsiline kui ka digitaalne isikut tõendav dokument on lahutamatu ja üheselt seotud dokumendi kasutaja identiteediga;
- digitaalse isikut tõendava dokumendi digitaalset tuvastamist ja digitaalset allkirjastamist võimaldavad sertifikaadid on üheselt seotud dokumendi kasutaja isikuandmetega;
- nii füüsilise kui digitaalse dokumendi andmed, sealhulgas digitaalset tuvastamist ja digitaalset allkirjastamist võimaldavad sertifikaadid, on avalikult kontrollitavad;
- isikut tõendavad dokumendid ja seda toetav tarkvara on turvalised.

Isiku identiteedi komponendid määratakse esmakordse kodakondsus- ja migratsioonivaldkonna menetluse käigus ja isiku identiteet luuakse tervikuna. Korduva kodakondsus- ja migratsioonimenetluse käigus isiku identiteedi andmeid uuendatakse, säilitades ka varasemad andmed.

Isiku identiteedi komponendid on:

- Isiku nimi – aluseks võetakse rahvastikuregistrisse kantud isikunimi või mitteresidentide puhul välisriigi isikut tõendavasse dokumenti kantud isikunimi, mõlema puudumisel isiku ütlustel põhinev väidetav nimi.
- Isikukood – kasutatakse rahvastikuregistris loodud Eesti isikukoodi, kust nähtuvad ka biograafilised andmed.
- Biomeetrilised andmed – hõivatakse kodakondsus- ja migratsioonivaldkonna menetluste käigus.
- Kodakondsused – Eesti kodakondsuse määrab kindlaks Politsei- ja Piirivalveamet, välisriigi kodakondsuse andmetena võetakse aluseks välisriigi isikut tõendavasse dokumenti või muusse dokumenti kantud kodakondsus, dokumendi puudumisel isiku ütlustel põhinev väidetav kodakondsus.

Identiteedihalduspoliitika aluspõhimõtete elluviimiseks on oluline arendada tõsikindla füüsilise isiku tuvastamise ja talle identiteedi loomise ja hilisemat isikusamasuse kontrollimise protsessi. Selleks on oluline võtta kasutusele isiku identiteedi andmete võrdlus, eelkõige üks-ühele- ja üks-mitmele-biomeetria võrdlus (sõrmejäljed, näobiomeetria jms), nimekujude, isikukoodide ja biograafiliste andmete võrdlus. Isiku elektrooniline identiteet põhineb füüsilisel identiteedil, seetõttu laienevad nimetatud põhimõtted ka digitaalse identiteedi loomisele ja digitaalsete isikut tõendavate dokumentide väljaandmisele.

Valdkonna arengu toetamiseks ning selle käigus tehtavate protsesside läbiviimiseks on tagatud kaasaegne, automatiseeritud protsesse ja menetlusi võimaldav ning muutuva keskkonnaga kohanduv infrastruktuur ja infosüsteemid.

Tagatud on valdkonna tulemuslik ja jätkusuutlik haldamine ja juhtimine, asjassepuutuvate poolte tõhus koostöö ning suutlikkus ja reageerimisvõimekus tulla toime esile kerkivate probleemidega. Tagatud on pikemat tulevikuvisioni arvesse võtva analüüsivõimekuse arendamine. Isikut tõendavaid dokumente puudutavad õigusaktid on ajakohastatud.

Tegevused

	Vastutaja	Kaas- vastutaja	Aasta	Vahendid	Seosed
1. Tagatakse identiteetide haldamise võimekus.	PPA	SMIT	2018– 2021	RE	
1.1. Isikud on tõsikindlalt tuvastatud.	PPA		2018– 2020	RE	
1.2. Isikusamasuse kontrolli võimalus on kasutajatele kättesaadav ja tõsikindel.	PPA	SMIT	2018– 2020	RE	
1.3. Isikut tõendavad dokumendid on väljaantud õiguspäraselt sh õigusaktides sätestatud tähtaja jooksul	PPA		2018– 2020	RE	
1.4. Väljaantavad isikut tõendavad dokumendid on kvaliteetsed ja vastavad standarditele	PPA		2018– 2020	RE	

2.	Otsitakse võimalusi, et kajastada turvalise identiteedi halduse püsivaks tagamiseks vastavate IT-lahenduste rahastamiseks vajalikku baasfinantseeringut igal aastal riigieelarves.	SiM	MKM, RaM	2018	RE	
3.	Nii avalik-õiguslikes kui ka eraõiguslikes suhetes kasutatakse laialdaselt biomeetrilistel andmetel põhinevat isikutuvastuse ja isikusamasuse kontrollimise võimalust.	SiM	PPA, MKM (RIA)	2018–2020		„Eesti infoühiskonna arengukava 2020“ ^{viii}
3.1.	Identiteedihalduse kontseptsioonide alusel töötatakse välja uused isikutuvastuse rakendused.	SiM	PPA, MKM (RIA)	2018–2020	RE	„Eesti infoühiskonna arengukava 2020“ ^{ix}
4.	Luuakse automatiseeritud tuvastusvõimalused, sealhulgas võetakse kasutusele e-taotluskeskkond ja iseteeninduskioskid klienditeeninduse arendamiseks.	SiM	PPA, SMIT	2018–2020	RE, Lisavajadus B	
4.1.	Arendatakse uusi turvalisi lahendusi biomeetriliste andmete hõivamiseks väljaspool Politsei- ja Piirivalveameti teenindust, et muuta dokumendi taotlemine ja väljastamine kliendisõbralikumaks.	PPA		2018–2020	Lisavajadus B	
4.2.	Võetakse kasutusele dokumentide sertifikaatide jaotussüsteem (SPOC).	SMIT	PPA	2018–2020	Osaliselt välisvahendid: ISF	
4.3.	Laiendatakse e-taotluskeskkonna võimalusi.	SMIT, PPA		2018–2020	Lisavajadus B	
5.	Isikut tõendavate dokumentide spetsifikatsioone uuendatakse järjepidevalt ning pidevalt kaasajastatakse (sealhulgas rahvusvahelise koostöö raames) vastavalt turvalisusnõuetele, tehnilistele võimalustele ja kasutajate ootustele dokumentide digitaalseks kasutamiseks vajalikku tehnoloogiat ja süsteeme.	SiM	PPA, MKM		RE	
5.1.	Alustatakse ID-1 formaadis isikut tõendavate dokumentide väljaandmist uue lepingu alusel.	PPA		2019	RE	
5.2.	Sõlmitakse ja rakendatakse uus leping reisidokumentide tootmiseks.	PPA		2019–2020	RE	
5.3.	Kirjeldatakse ja reguleeritakse Eestis kasutatavate krüptoalgoritmide eluiga.	MKM		2018–2020	RE	„Eesti infoühiskonna arengukava 2020“ ^x
6.	Edendatakse riikidevahelist ja Euroopa Liidu ühtset biomeetriliste andmete töötlemist	SiM, JuM	PPA	2018–2020	RE	

isikutuvastusmeetmete, sealhulgas nii füüsiliste kui ka digitaalsete isikut tõendavate dokumentide väärkasutuse ärahoidmiseks.				
7. Digitaalset identiteeti ja selle infrastruktuuri hallatakse ja juhitakse tulemuslikult. Määratakse kindlaks selged pädevused ja vastutusalad ning tagatakse vastavad organisatsioonilised võimekused.	SiM, MKM	PPA	2018– 2020	RE
7.1. MKM-i pädevusse antakse üle ID-1 formaadis isikut tõendavate dokumentide ja reisidokumentide sertifikaatide ja tarkvara arendamine, kasutusele võtmine ja tarkvaraversioonide haldamine, samuti kiibi tehniliste nõuete ja turvastandardite kirjeldamine ning kiibil paikneva tarkvara sertifitseerimine, samuti tagatakse otsesuhtlus isikut tõendavate dokumentide kaartide tarnija ning MKM-i vahel.	SiM	PPA	2018– 2020	RE
7.2. Arendatakse ja rakendatakse digitaalse identiteedi tehnilist süsteemi (kiip, kiibirakendus ja selle kasutamiseks vajalik baastarkvara ja kasutajatugi) turvalisuse ja jätkusuutlikkuse ning kiireks reageerimiseks vajalike tehnoloogiate tervikliku halduse võimekuse tagamiseks.	MKM		2018	RE
8. Biomeetriliste andmete töötlemist korraldatakse riigis erinevate asutuste vahel ühtse identiteedihalduspoliitika raames. Samuti tagatakse, et erinevates menetlustes hõivatud biomeetrilised (ja biograafilised) andmed ning teistelt riikidelt ja rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saadud andmed oleksid ühtselt töödeldavad erinevate standardite osas.	SiM	PPA, SMIT	2018– 2020	RE, lisavajadus A

Meede 3: Kvaliteetsete isikuandmete tagamine

Meetme eesmärk: On tagatud kvaliteetsed isikuandmed.

Tabel 4. Meetme mõõdikud

	2014	2015	2016 (tegelik)	2017	2018	2019	2020	Allikas
Rahvastikuregistrisse tehtavate päringute arv (miljonites)	75,6	90	> 100 (109)	> 110	> 112	> 115	> 120	SiM
Rahvastikuregistrisse sisestatud arhiivsete perekonnaseisuaktide arv (miljonites)	1,9	2,3	2,6 (2,9)	> 3,3	> 3,6	> 3,7	> 3,8	SiM

Olulised probleemid

Rahvastikuregister on praeguses e-ühiskonnas automaatne nii andmete vastuvõtmisel kui ka kasutajatele andmete edastamisel. Siiski on probleem kohtulahendite andmete rahvastikuregistrile edastamises, seetõttu edastatakse kohtutes loodud dokumendid masinloetamatult (PDF-formaadis) maavalitsuste ametnikele, kes andmed paberilt rahvastikuregistrisse sisestavad. Tegemist on suure ressursiraiskamisega, sest kohtus on keegi andmed juba arvutisse sisestanud, kuid paraku vormis, mida ei saa rahvastikuregistrile automaatselt saata.

Teine analoogne probleem on meditsiinis koostatavate surmatõendi andmetega, mis praegu edastatakse surma registreerimiseks arsti juurest paberil surma avaldaja kaudu perekonnaseisuametnikuni. Tegemist on paberiga, mis on kohati loetamatu, tekitades emotsionaalselt niigi keerulises olukorras inimestele probleeme. Need andmed peaks edastama elektrooniliselt otse rahvastikuregistrisse, võimaldades isikutel soovi korral registreerida surma e-teenuse vahendusel. Tuleks luua sünitõendi automaatselt rahvastikuregistrisse saatmise analoog.

Rahvastikuregistris peetakse ka valijate arvestust, luuakse ja uuendatakse valijate nimekirju ning valmistatakse valijakaardid ja teatised. Rahvastikuregistri valimiste tarkvara tuleb täiendada, sest olemasolev valimisi teenindav tarkvara ei vasta kõikidele nõuetele (näiteks ei võimalda see viia üheaegselt läbi mitmeid valimisi ega rahvahääletusi, samuti tuleb luua kaardirakendus, mis võimaldaks kohalikul omavalitsusel edastada jaoskondade piiride andmed mitte paberile trükitud tänavanimedena, vaid kaardipiirkondadena.

Oodatavad tulemused

Andmeid edastatakse rahvastikuregistrisse automaatselt X-tee kaudu.

Üha enam kasutatakse ka rahvusvahelist andmevahetust, sest Eesti kodanike arv välismaal on väga suur ja nende andmed peaks olema eri riikide registrites identiteedipettuste vältimiseks ühesugused.

Uuendatud rahvastikuregistri valimiste tarkvara tagab tõhusama ja kvaliteetsema valimiste korraldamise ning võimaldab kohaliku omavalitsusel edastada jaoskonnapiirid kaardirakenduse abil.

Tegevused

	Vastutaja	Kaas- vastutaja	Aasta	Vahendid	Seosed
1. Koostatakse uus rahvastikuregistri seadus.	SiM	SMIT		RE	
2. Valimiste korraldamisel tagatakse valijate arvestus.	SiM	SMIT	2018– 2019	RE	
2.1. Korraldatakse Euroopa Parlamendi ja Riigikogu valijate nimekirjade koostamine ja valijakaartide saatmine.	SiM	SMIT	2019	RE	
3. Peetakse rahvastikuregistrit.	SiM	SMIT	2018– 2021	Lisavajadus C	
4. Laiendatakse rahvastiku toimingute alast andmevahetust välisriikidega.	SiM		2018– 2021	RE	
5. Tagatakse rahvastiku toimingute registreerimine.	SiM	KOV, MV, VäM, PPA	2018– 2021	RE	
6. Peetakse Eesti perekonnaarhiivi.	SiM		2018– 2021	RE	

Rahastamiskava

Tabel 3. Programmi „Usaldusväärne ja turvaline identiteedihaldus“ olemasolev eelarve aastate kaupa (eurodes)

	2018	2019	2020	2021	KOKKU
Meede 1: Turvaliste ja nutikate lahenduste arendamine	344 000	337 000	337 000	337 000	1 355 000
Meede 2: Identiteedihaldusvaldkonna tõhus ja süsteemne juhtimine ja haldamine	16 299 000	16 790 000	16 674 000	17 230 000	66 993 000
Meede 3: Kvaliteetsete isikuandmete tagamine	1 775 000	2 140 000	1 683 000	2 057 000	7 655 000
Kokku	18 418 000	19 267 000	18 694 000	19 624 000	76 003 000

Tabel kajastab riigi eelarvestrateegias aastateks 2018–2021 siseturvalisuse valdkonnale kavandatud eelarve programmi „Usaldusväärne ja turvaline identiteedihaldus“ osa. See ei ole aga piisav, et saavutada kõik arengukava eesmärgid. Puuduvate vahendite kohta on esitatud lisataotlused riigi eelarvestrateegiakoostamise ajal.

Kuna 2018. aasta riigieelarveseadus võetakse Riigikogus vastu 2017. aasta lõpus, siis ei ole käesolevas tabelis esitatud olemasoleva eelarve numbrid lõplikud ning võivad eelarve menetlemise ajal muutuda.

STAK-i programmi toetavaid tegevusi ja ressursse kajastatakse teistes arengudokumentides täpsemalt dokumendi koostaja otsusel.

Lisa 1. Lisavajaduste taotluste nimekiri

Tabel 6. Programmi „Usaldusväärne ja turvaline identiteedihaldus“ lisavajaduste taotluste nimekiri

Meede 1: Turvaliste ja nutikate lahenduste arendamine	2018	2019	2020	2021	KOKKU
A. Automaatse biomeetrilise identifitseerimissüsteemi loomine (ABIS)	719 000	737 000	4 678 000	1 531 000	7 665 000
Meede 2: Identiteedihaldusvaldkonna tõhus ja süsteemne juhtimine ja haldamine					
B. Muudatuste rakendamine välismaalaste õiguses (VMS III) ja e taotluskeskkonna edasiarendamine	195 000	245 000	157 000	157 000	754 000
Meede 3: Kvaliteetsete isikuandmete tagamine					
C. SMIT Tartu büroopinna loomine	50 000	36 000	38 000	40 000	164 000
Üldkulud, sealhulgas palgatõus, IKT, varade elutsükli põhine uuendamine jm.	1 170 000	1 921 000	2 419 000	3 049 000	8 559 000
Kokku	2 134 000	2 939 000	7 292 000	4 777 000	17 142 000

Lisa 2. Dokumendis kasutatud lühendid

JuM – Justiitsministeerium

K – kriitiline lisavajadus. Kriitilised lisavajadused on järjestatud programmide üleselt vastavalt prioriteetsusele. Need mõjutavad oluliselt “Siseturvalisuse arengukava 2015–2020“ ja „Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2015–2019“ eesmärkide saavutamist.

MKM – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

MV – maavalitsused

PPA – Politsei- ja Piirivalveamet

RaM – Rahandusministeerium

RE – tegevus elluviimiseks on vahendid olemas

RIA – Riigi Infosüsteemi Amet

SiM – Siseministeerium

ISF – Internal Security Fund (Sisejulgeolekufond)

SMIT – Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus

VäM – Välisministeerium

Lisa 3. Viited arengudokumentidele, millega programmi tegevused on seotud

ⁱ „Eesti infoühiskonna arengukava 2020“ alaeesmärgi „Majanduse kasvu, riigi arengut ja elanike heaolu toetav IKT-taristu“ meede 1.2 „Avaliku ja erasektori ühtse teenusteruumi arendamine“.

ⁱⁱ „Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2014–2020“ punkt 4.1.5. „Lihtsustame riigi ja ettevõtja suhtlust läbi halduskoormuse vähendamise“.

ⁱⁱⁱ Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ alaeesmärk „Transpordi, IKT ja teiste riigi poolt pakutavate ettevõtlust toetava taristu ja institutsioonide viimine rahvusvahelisele tasemele“.

^{iv} „Eesti infoühiskonna arengukava 2020“ alaeesmärgi „Majanduse kasvu, riigi arengut ja elanike heaolu toetav IKT-taristu“ meede 1.2 „Avaliku ja erasektori ühtse teenusteruumi arendamine“.

^v „Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2014–2020“ punkt 4.1.5. „Lihtsustame riigi ja ettevõtja suhtlust läbi halduskoormuse vähendamise“.

^{vi} Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ alaeesmärk „Transpordi, IKT ja teiste riigi poolt pakutavate ettevõtlust toetava taristu ja institutsioonide viimine rahvusvahelisele tasemele“.

^{vii} Tegevuse elluviimine on seotud Nutikaitse 2017 eesmärgi täitmisega.

^{viii} „Eesti infoühiskonna arengukava 2020“ meede 1.2 „Avaliku ja erasektori ühtse teenusteruumi arendamine“.

^{ix} „Eesti infoühiskonna arengukava 2020“ meede 1.2 „Avaliku ja erasektori ühtse teenusteruumi arendamine“.

^x „Eesti infoühiskonna arengukava 2020“ alaeesmärgi „Majanduse kasvu, riigi arengut ja elanike heaolu toetav IKT-taristu“ meede 1.2 „Avaliku ja erasektori ühtse teenusteruumi arendamine“.